

ПОКРОВИТЕЉИ ИЗДАЊА:

**МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ,
НАУКЕ И
ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И
ОПШТИНА КОВИН**

Издавач

Дани ћирилице Баваниште

За издавача

Вера Секулић

Уредници

Вера Секулић

Милица Живковић

Рецензент

др Рајка Уљмански

Сарадници

др Миодраг Матицки

Љиљана Симић

Лектор

Др Рајка Уљмански

Технички секретар

Оливера Шура

Божана Ерић

Корице

Драгица Биљић

Фотографије

Слободан Каплановић

Тираж 3000

имејл danicirilice@gmail.com

Штампа „Штампа“ Ковин

Баваниште, 2019.

Дани ћирилице
Баваниште, 2019.

**З Б О Р Н И К
ДЕЧЈИХ РАДОВА**

**ТЕМА:
ЗЕМЉА**

Дани ћирилице Баваниште

Земља не припада човеку,
већ човек припада Земљи.

Др Рајка Уљмански: Како деца виде ЗЕМЉУ

И ове године млади су одговорно схватили свој задатак. Писали су озбиљно, на моменте духовито, али, пре свега, маштовито и с љубављу. Земља је за њих и блато које још увек неки газе, и грумен земље из кога настаје неки грнчарски производ, и земља која се обрађује и која храни, и земља Србија која их је изнедрила, али и планета која је у опасности због људског немара.

И стихови и проза одишу ведрим бојама зелених ливада, воћњака, шума и гора, плаветнилом неба, река и језера, мирисима земље, цвећа, воћа,.. Србија је и колевка, и бајка, и добра вила, мала земља, али са великом душом, „да у њу стане цео свет“.

Речи жуборе, теку искрено, младалачки. Већина младих аутора гледа срцем, а слуша душом јер, где је колевка, ту је и срце, Са првим изговореним речима упили су и љубав за домовину, људе и језик. Матерњи језик је израз душе народа, па је и он домовина.

Ученици, сва три узраста, познају и поштују традицију и историју, у њиховим мислима су и робови и властелини; војници и хајдуци; монаси и научници. Певају и причају о малим и великим људима, о рођацима и пријатељима, о школи и науци. Поносе се успесима наших научника, писаца и спортиста.

Нажалост, наследили су и неке страхове одраслих. Брине их одлазак младих у иностранство, недостатак радних места, загађивање планете, звецкање оружјем великих сила...

Ипак, успели су да у свему што их окружује пронађу зрно лепоте и да га уклешу у своје стихове и реченице.

Пригрили су све оно што воле, цене и чему се диве. Свесно, или, можда, у стваралачком заносу, покушавају да хуманизују стварност, желе да докажу да човек мора да сачува свој идентитет, без обзира на променљиве просторне и временске околности.

Пишу срцем, знају да воле и верују у лепшу будућност. Неки ће израсти у велике писце.

НАГРАЂЕНИ РАДОВИ

**Николина Ландуп, ученица IV^з разреда ОШ
„Никола Тесла“ Београд, прва награда**

Једна земља мала
Много је паметних људи дала.

Тесла је променио читав свет
Тако што је измислио електрицитет.

Без Пупиновог знања
Не би било телефонског звања.

О Ајнштајну цео свет пева,
А математичке проблеме
Решавала му је Милева.

Једно слово - један глас
Вук је измислио за нас.

Лепа је ово планета
Са Србијом у центру света.

**Милош Степаноски, ученик IV₂ разреда, ОШ
„Иво Андрић“ Београд, прва награда**

Као сунце земља је моја,
Обасја срца и нама деци,
У њој нам нема неспокоја,
Јер јунаци наши су преци.

Косовку Девојку земља има,
Марка са Шарцем, кнеза Лазара,
Црквено звоно што пева свима,
Светога Саву, нашег чувара.

Народна ношња земљу краси,
И традиција све људе спаја,
Преци су наши горостаси,
Па вечно живе, нема им краја.

Земља је као мајка,
Бескрајно воли, све срце даје,
Живот је овде као бајка,
Која баш никад не престаје.

**Сергеј Јовић, ученик III₂ разреда, ОШ
„Стефан Немања“ Ниш, друга награда**

Знате шта је Земља? Она лопта која се врти по свемиру. Не би било ничега у свемиру, да нема Земље. Сада, да нема ње, не би било ни нас, ни мене, а нормално, ни овог састава. Ја обожавам мед. Да ли га ви волите? А не би било ни меда, ни пчела, ни цвећа да нема Земље. Када гледате са друге планете ту зелено-плаву лопту, толико је мала. У ствари, ако неко мисли да је Земља мала, није у праву. Све те животиње, биљке, инсекти, реке, мора, села, планине и оно најбитније људи - нису мали! На планети Земљи живим и ја, а већ ми сви причају како сам велики. Не бих ја овако велики могао да станем на нешто мало. Да ли знате да кад се Земља окреће, зграде се не окрећу? То је гравитација, јача је на Земљи него на Месецу. А то је већ велика ствар.

Реч земља има два лица, планета Земља и земља као што су песак, блато, зној, дедина мотика, корица хлеба... Да није Земље не би било земље. Чудно али истинито. Знате ли да је Земља била празна без људи, без села, градова, континената? Били су само вулкани који су правили ерупције, стално су се тресли, само би настао пожар и угасио се. Тада је био рат између

ватре и воде. То ме подсећа на причу мог деде како и он води рат са сунцем сваки пут кад изађе на њиву, без воде и хлада. Деда ме је научио да се земља поштује. Да се чува. Стално ми говори како нас земља храни. Као мали нисам разумео, али сам му веровао. Верујем му и сад, још више, јер често помажем деди и осећам шта земља значи ономе ко живи од ње. Али немају сви деду да им то објасни. Неко је загађује, а то јој смета и боли је. Само једна лименка, или још горе кеса, могу све да упропасте, и околину, чак и нас.

Ако неко мисли да земља није потребна нама, онда он није у праву. Земља нас храни, она нам даје живот. Узмите грумен земље у своје руке. Јесте, испрљаћете се, али ће вам се срце угрејати, јер то је живот!

**Марко Мрђеновић, ученик IV₂ разреда ОШ
„Ђуро Стругар“ Нови Београд, друга награда**

Земља је једина планета Сунчевог система која има све погодне услове за живот: воду, ваздух, плодну земљу и идеално је удаљена од Сунца. Сунце нас греје и даје дневну светлост и тиме нам живот дарује.

На земљи живи више од 7 милијарди становника и свако од њих би требало да размисли како би могао да је учини лепшом и чистијом. Нешто више од 70% Земље чине водене површине, а остатак чини копно подељено на седам континената. Ништа на Земљи не мирује, све тече и све се мења: вода, рељеф, клима и цео живи свет. Док спавамо, ми не мирујемо већ се наша планета полако окреће ка Сунцу, ка светлости ка новом јутру и новом дану. Ваздух, вода и земљиште су све више загађени. Нашом небригом планета је доведена до високог степена загађености о чему се много више мора водити рачуна. Морамо спречити нашим деловањем потпуну катастрофу и уништење живота. Почнимо да мењамо нешто на овом свету. Треба само да откријемо како да

помогнемо Земљи и како да је сачувамо од нас самих, пре свега. Све што треба да променимо набоље помоћи ће нама и будућим покољењима која долазе.

Планета Земља је наша мајка, она нам је потребна да преживимо. Она је постојала много пре него што смо се ми појавили. Ако волимо себе, моћи ћемо да волимо своју планету и сачувамо је од уништења.

**ЗЕМЉА НЕ ПРИПАДА ЧОВЕКУ ВЕЋ ЧОВЕК
ПРИПАДА ЗЕМЉИ.**

**Катарина Николић, ученица III² ОШ „Бора
Радић“ Баваниште, трећа награда**

СРБИЈА

Моја је земља чаробна,
тамо је најбоља ракија
и врућа погача и со.

Опанак је симбол села,
поноси се земља цела.

Застава је у три боје
орлови јој лепо стоје.

Србију красе два ока плава
то су Дунав и Морава.

Поносна и срећна у њој живим
и њеној лепоти се дивим.

**Милица Јеленковић, ученица V₂ ОШ
„Дубрава“ Књажевац, прва награда**

Најбоља прича о лепоти пространства, о богатој историји, о добрим људима је у једној цигли, а цигла је у једној кући, а кућа је у једном дворишту, а двориште је у једном граду, а град у једној држави, а држава је у мом срцу.

И у срцу свих мојих другара, мојих наставника и драгих људи...

**Анђела Николић, ученица VIII разреда ОШ
„Слободан Бајић – Паја“ Пећинци, прва
награда**

Дека стари, коса седа, дуге брке глади, у даљину
гледа.

Са осмехом мудрим боре лако брише, гледа ка
западу да **л** ће бити кише.

За живота свога, земљу, милим унуцима дели,
бака му се смеши, дуг век још му жели.

"Ону земљу тамо, чим се с пута сиђе, оставићу
Милану, биће њему драго што ће у папучама
моћи бостан да обиђе.

Шуму на врх брда, и стабла и овце, оставићу
Ивану, веште руке има, намештај нек прави и нек
броји новце.

Ону земљу с виноградом на крају атара, оставићу
Милошу, вино нека прави, лола једна стара.

Лазару ће ићи пластеници и сва стабла шљиве,
нека гаји поврће и ракију пече за све госте миле.

Шта ми моја драга у мираз донела, нек унукама
остави поносита чела.

Нека деле Милица, Ангелина, Оливера, Мара,
даће деда дуката и за свадбе пара.

Ону Земљу најдражу, што од деде оста мени,
оставићу Николи, а **л** кад се ожени.

Он ће да нас гледа и сахрани право, да очува име,
моја крсна славо!

Синови нек деле како они желе, коме хоће њиве,
шуме и парцеле.

Јеси ли ме чула, сапутнице стара? Моја нек се
цени, реч умна и права."

Она му се смеши: "Делиш и право и лако, нек се
дедом диче, то не може свако!

Нек и они дочекају да је даље деле, с децом нек
се играју, у срцу веселе!

Нека земљу цене и нек се не стиде, жуљевите
руке правима се свиде!"

**Страхиња Радуловић, ученик V₆ разреда ОШ
„Никола Тесла“ Београд – Раковица, прва
награда**

Обишао сам цео свет
И моје очи се свега нагледаше,
Али у том великом свету
Ничије шљиве нису као наше.

Јео сам у много ресторана,
Пробао јела свака!
Али ниједно јело не беше добро
Као код наших земљака.

Видео сам многе улице, села
И сто и један град!
Али ниједан не беше
Леп као Београд.

Упознао сам многе народе
И много бистрих људи.
Али ниједан није био
Као код Срба добре ћуди.

У томе великом свету
Људи су разне празнике славили
Али су Сретење, Ускрс и Божић,
Једини празници за мене били.

Сада се питам у годинама позним
Како сам ја живот провео.
Тумарајући белим светом
Страћио сам живот цео!

Тек сад сам схватио:
Где год у свету био,
Ја сам своју душу и срце
У домовини оставио!

Земљо моја,
Драги завичају,
Останите посебни
И у пуном сјају!

Ана Томић, ученица V₄ разреда ОШ „Иса Бајић“ Кула, прва награда

Сваки пут када се враћам из далека, са нестрпљењем чекам да пређем границу. Што сам ближе, узбуђење расте, срце јаче куца, очи засијају, остајем без даха, као да ћу сваког часа загрлити неког ко ми је близак и драг. Тај загрљај ме увек стрпљиво чека, моја Домовина.

Овде је све другачије, не умет да објасним, ни зашто. Не могу да објасним ни то усхићење при сваком новом повратку. Дивим се планинама, рекама, бескрајној равници која пушта машти на вољу.

Овде сам рођена, овде су сви које волим, моји родитељи, брат, баке, деке, пријатељи, кумови... Сви смо блиски, волимо се и помажемо. Сви наши преци живе у причама и само код нас постоје називи за родбину из далеких покољења, 16 колена уназад, од оца и мајке до беле пчеле и белог орла.

Где год да сам, осетим да овде припадам.

Само овде се не могу изгубити, само ту сам увек сигурна. Моје најлепше успомене рођене су овде. Ту је мој дом, моја улица, моја липа, моје игралиште, моја клупа у парку. Нигде звездано небо није лепше него над овом нашом равницом. Под њим сањам најлепше. Овде људи шире руке у загрљај, отварају вам своја врата и своја срца, овде славимо славу, пишемо ћирилицом, љубимо се три пута и крстимо с три прста.

Ниједна песма није лепша од звука звона из цркве Светог Марка у којој сам крштена.

Чујем одрасле када кажу да је овде живот тежак, али ја у то не верујем. Верујем да је највећа срећа живети у својој родној земљи, само она те памти од почетка, зна сваки твој корак, сваку твоју тајну, чува твоје успомене, брише тугу и враћа осмех. Постоје веће, лепше и богатије земље, али ниједна од њих није моја земља.

Само овде никада ниси странац, разумеш сваку реч и сваку мисао и цвркут птица и шапат трава и само ту можеш слободно да живиш и искрено да верујеш.

Само овде је једна једина, моја земља.

**Симона Дина Новаковић, ученица VIII
разреда ОШ „Бранко Радичевић“ Нови
Београд, друга награда**

У СВОЈОЈ ЗЕМЉИ ИМАМ СЛОБОДУ

Имам слободу, да по својој земљи корачам смело
на животном путу, по сопственој стази.

У њој се свако кретао, увек где је хтео,
јер само се пуном слободом, по својој земљи
гази.

У њој, имам слободу да се смејем.
Да својим осмехом, друга срца грејем.
Да роним сузе ко капи кише,
да ветру шапућем од тишине, тише.

Имам слободу, да у својој земљи маштам.
На неког да се љутим, да му после праштам.
Да измаштам своје разнолике жеље,
да ми живот буде, само срећа и весеље.

У њој, имам слободу да желим.
Да своје тајне са другим делим.
Да волим неког више од свега,
да живим живот без окова и стега.

У својој земљи имам слободу да летим ко птица,
раширених крила, насмејаног лица.
Да пуним плућима ваздух дишем,
да својом слободом и друге инспиришем.

Волим своју земљу, своју родну груду,
у њој сви јесу, и могу, слободни да буду.

**Виктор Станојевић, ученик V₁ разреда ОШ
„Бранко Радичевић“ Смедерево, друга
награда**

ДОМОВИНА

Мислио сам дуго, дуго
размишљао, био главу
да ли лоше је ил' добро,
а и ко је ту у праву?

Неки кажу, наша земља
да предности пуно има,
много шума и слободе,
а и повољна је клима.

Једни псују, други куде
гастарбајтери се чуде
како живи народ наш
кад им више узмеш
него што им даш.

Безакоње и лоповлук
огорчени многи људи,
па се зато ова моја
мала глава ваљда чуди.

Дал' је лоше или добро
што поборник свог сам рода
ил' је можда негде другде
требала ме бацит рода.

Ипак, волим домовину
родитеље и другаре,
ма све људе добре воље.
А ко мисли да од наше
домовине има боље,
нека иде он слободно,
широко му било поље.

**Марија Васовић, ученица ОШ „Бранко
Радичевић“ Вранеша, одељење у
Подунавцима, друга награда**

Земља?
Је ли то планета,
Колевка целог света?

Земља?
Је ли то Србија
За коју моје срце куца?

Земља?
Је ли то комад тла
Који од рода пуца?

Моја је земља све ово и још много тога:
Мој дом и моја породица,
Моја школа и у њој насмејана лица,
Моје детињство и свака наша клацкалица.

Моја је земља душа доброте пуна,
Свако око које нежношћу сија,
Усне које лепе речи красе
И које знају да пркосе.

Моја је земља другарство
И праштања царство,
И природа сачувана и чиста
Што и под сунцем и под снегом блиста.

Мојом се земљом и ћирилица зове,
Свако слово азбуке моје,
Најлепше речи којих се зли боје,
СРПСКИ ЈЕЗИК - моја Земља то је!

Макар Соколов, ученик V разреда ОШ „Бора Радих“ Баваниште, друга награда

Моја земља је на крајњем истоку, то је велика и царска Русија.

Рођен сам у граду Литкарино, који је удаљен десет километара од Москве.

То је град са 450 000 становника. У њему има много школа и универзитета. Долазе ту на школовање и из других земаља. Имамо и лепе споменике као што су "Лењин" и споменик "Јунаци ослободиоци у Великом отаџбинском рату". Многи посећују музеје да би сазнали историју нашег града. Ту су и бројне цркве и манастири са лепим фрескама где некад проводим време у миру и тишини. Град се и даље развија, праве се нова игралишта за децу, а реновиране су школе и болнице. У Москва - реци, грађани воле да се купају и сунчају. Зима у мом крају је такође лепа. Могу да се санкам и да се скијам по залеђеној реци. Ставим шубару и уживам у свежем зимском ваздуху.

Иако живим у Србији, недостаје ми моја Русија, мој град Литкарино. Када још мало порастем, отићи ћу да посетим баку и деку који ми много недостају. Видећу тада опет мој крај, мој завичај и срце ће ми бити мирно.

**Симон Пушица, ученик VII разреда ОШ
„Никола Тесла“ Прибојска Бања, трећа
награда**

Моја земљо славна од давнина,
Земљо зелених шума, поља и планина,
Земљо руку очева и мајки Српкиња,
Ти си колевка небеских светиња.

Историја нам тешка, крвљу писана,
Да заклетва слободи не буде брисана,
Па још постојимо и свуда нас има,
Уз пркос и инат многим силницима.

Нису залуд звонила звона светосавља,
У тишини ћелија свети оци писали,
Напојили ћирилицом стотине милиона,
И народ жедним знањем даривали.

Свето писмо за народ свети,
У земљи Савиној што пркосно живи,
Газише многи, ал нису згазили,
И поклекли када смо, нисмо нестали.

На јединство зову звона православна,
Све наше свађе сад да избришемо,
И у светли помен на времена славна,
Завет слоге нашим писмом испишемо.

**Јелена Петровић, ученица VIII₂ разреда ОШ
„Душан Јерковић“ Инђија, трећа награда**

Блато, мокро и житко.
Гута, упија и рађа.
Срећно, радосно, усхићено, упорно.
Као живот.

Круг.
Ротира, путује, врти се,
елиптична лопта са ивице галаксије.
Разорен, загађен и тужан свет.

Глад.
Уста и сиромашни.
Плакати, помоћ, донације,
тужно, срцепарајуће, беспомоћно.

Африка.
У средини света.
Прашина из које је живот кренуо.

**Константин Дејановић, ученик VI₁ разреда
ОШ „Душан Јерковић“ Инђија, трећа награда**

Наша црна земља
често се расипа и прља,
а велика планета Земља
весело у пропаст срља.

Војске су притисле земљу,
а цвеће све мање ниче.
И Србија и Лесото и Мексико...
све једно на друго личе.

Орловима се ломе крила,
окупирају се земље и воде.
Шта сте дочекале,
мале земље слободе?

Али опет... дођи на бурек и тортиљу,
туристички се ближимо циљу.
Мрзовољни су свуда хејтери,
а конобари су постали вејтери.

Свака је земља за планету мала,
свака је земља кап светог грала.
Свака је земља - земља слободе
у којој други не треба да те воде.

Немој да бринеш,
немој да гинеш.
Земља је да је радиш
и плодовима се њеним сладиш.

Немој да се љутиш,
али није твоје да ћутиш.
Ископај рупу у земљи и реци,
да те чују твоји преци.

**Сара Вићентијевић, ученица VIIIз разреда
ОШ „Васа Чарапић“ Бели Поток, трећа
награда**

БАЈКА О МОЈОЈ ЗЕМЉИ

Домовина је место где смо рођени и где живомо. Моја изгледа као огромна, маштовита бајка. Зове се Србија.

Србија је једна лепа, добра и поштена дама, у најбољим годинама. Витког је стаса и ниског раста. Има прћаст нос, велике плаве, таласасте очи, које се понекад замуће од плакања, али се брзо разведе. Има фрћкаву косу коју боји на свака три месеца. Прво је фарба у пресијавајуће белу са украсима од пахуљица и шналом у облику Снешка Белића, па у зелену са црвеним украсима и прелепим парфемом, онда у топлу и сунчану, а сада је шатирана златно - црвено - смеђим тоновима.

Хаљина јој је у горњем делу равна, а доле прелази у наборе. Ишарана је плавим тракама, а на наборима су извезене овчице, кравице и козице.

Она стоји поносно на својим ногама. Ако некад и падне, подигне се, отресе прашину и настави поносно даље. Паметна је и зна да јој многи завиде на лепоти и богатству, и да желе да јој га отму. Тада она рашири своја крила да одбрани себе и заштити нас, и даје све од себе да се осећамо безбедно. Када се наљути, то није

добро, јер је то онда један велики торнадо. Осећајна је, али ни то није добро, јер када се расплаче направи поплаву.

Опраштамо јој јер је волимо.

Када жели да је свет види и чује за њу, она седне на Нолетов рекет и обиђе земаљску куглу. Тада јој се сви диве, а она постане помало уображена.

Ја знам да има много људи на овој планети који не знају за ову дивну даму бајковите лепоте; има и оних који је не воле, а да нису покушали ни корак да јој се приближе. Ја их позивам да дођу и осете њену доброту, виде њену лепоту уживо, да уживају у њеном гостопримству, а онда да се врате у своје земље и размисле о својим предрасудима.

Сигурна сам да ће им ова дама из бајке прирасти за срце и да ће пожелети да јој бар још једном дођу у посету.

Василије Ђорђевић, ученик VIз разреда ОШ „Бранко Миљковић“ Ниш, трећа награда

Док мој прадеда Чеда (92 године) полако скида паучину са алата у радионици, прича ми о занимању без кога се пре више од 50 година није могао замислити живот.

Моји преци били су познати грнчари у Србији. Није било куће без тестије за воду, ћупа, ђувеча за кување, кандила, саксије. Све је то мој прадеда са своја три брата учио под будним оком свог оца. Он као најстарији, најбоље је савладао занат и био задужен за обликовање и украшавање, док су браћа ископавала најбољу земљу и припремали је за обраду. Свуда по Србији продавали су своју грнчарију, најлепше производе од земље. Од зарађеног новца, направили су четири исте куће, једну поред друге за своје породице. Били су веома поштовани, јер су били вредни и поштени.

Онда су дошла друга, модерна времена, људима је сметало блато, а та земља (блато) њих је отхранила. Деда не воли често да улази у радионицу, јер му се враћају сећања када је ту све бујало од живота и песме.

Радионица је закључана већ 30 година, дедина браћа су умрла, занат нико није наследио. Мој прадеда се са тугом у гласу и очима сећа тог времена, и као најстарији човек у селу прича да се од земље (блата) некад добро живело.

Верујем да ће ипак неко од нас унука поново обновити заборављени занат.

**Никола Милошевић, ученик VI₁ разреда ОШ
„Мића Станојловић“ Коцељева, трећа
награда**

Златно жито војвођанско, некад море што је
било,
кад зашушти под лахором, једнако је срцу мило.

И Мораве све три красне, што се љубе, што се
грле,
то су водне снаге наше, шумадијске виле врле.

Басен Бора, Мајданпека, руде разне што не крију
врх планине Старе стрме, на ком звезде лице
мију.

И Тршића вите шуме, и пољане стада пуне,
Проклетије што се беле, као да су све од вуне...

Југ Србије, сунчан, мио, манастира божја сила,
са свих страна, одувек је поносита земља била.

Историја бележила и краљеве и краљице,
слободарски дух Србије не признаје траг
границе.

Границе други доцрташе, и обесни, а и силни,
док у нама срце куца, земљо, мајко, ти не брини!

Чуваће те љубав наша, безусловна, опевана,
и опет ћеш цела бити, ој, Србијо, једног дана.

Сара Стојковић, ученица VI разреда ОШ „Вук Караџић“ Сурдулица, трећа награда

Сунчано зимско поподне. Корачам улицама мог лепог градића, док ми хладан ветар штипа образе. Под ногама на тренутак зашкрипи снег који се понегде још није отопио. Земља, у баштама, стазама - та вечита дароватељка сочних плодова. Земља, свуда где ми поглед допире, на околним брдима и пропланцима, из које се издижу стабла прелепог дрвећа, воћњака, шума. Осећам како ми милина обузима читаво биће, осећам неку лепршаву радост јер сам део ове прелепе земље, чаролије која се мојом отаџбином зове. Слобода и мир, а неки необични и пријатни мирис голица моја чула. Одакле долази? Окрећем се око себе, биљке још нису процветале, видим из димњака се извија само црни траг дима. Знам, то миришу мошти Сурдуличких мученика, пролазила сам близу цркве Светог Ђорђа,

У мислима ми је озарено лице мог вероучитеља када нам је прошле године саопштио да је наша црква све пале жртве са ових простора у време Првог светског рата прогласила светим. Пред очима ми се смењују слике свих мојих вршњака који су се играли

негде на ливади или баш овде, у дворишту ове прелепе цркве, њихових родитеља, комшија који су радили на пољима, свештеника, трговаца, никоме не желећи зло. Непријатељи су дошли, одводили тукли и убијали на најсвирепији начин. А онда, када је све прошло и настало време мира и слободе, као да се све то заборавило и остало у неком собичку прошлости да чека тренутак када ће их прашина потпуно покрити.

Али, нису моји преци заћутали, мирисом су својим и постојањем подсетили да су ту и да њихов наук не смемо заборавити. Не оружјем и јуришом, него књигом и мудрошћу, не пушком и ратним покличем, већ љубављу и разумевањем градите своју будућност - кажу. Они су сада јачи од смрти, од сваког зла што земљом хода и надам се да тамо горе, сви скупа, у наше име за већу милост небеса моле.

Таква је моја мала варош Сурдулица, она опрашта, али и памти, у њој живе људи који руке пружају у пријатељски загрљај према свима који са добром намером долазе. И моја земља, и она је мала, са душом великом да у њу стане цели свет.

**Урош Јовановић, ученик III⁶ разреда
Хемијско медицинске школе Вршац, прва
награда**

Облак - ореол над земљом мојом
Свети небеску моћ њену
Орао, високо, у своду шапће,
Не заборави Косово, колекву спаљену.

С болом у души, сузом гледам
Сравњене цркве, у пепелу и праху
Ал, свака душа Крстом благословена,
Васкрснуће, опет, у победе маху.

Оловно небо над мојом земљом
Крвава трава, на Светом пољу,
Силник би њоме да влада и хара
Да скрнави недужну домовину моју...

Ово је земља витеза, мартира,
Тирилица је наше корен - слово
Снага ће зла посустати,
Јер Косово је, вечно, Србиново!

**Тијана Гвоздић, ученица III⁶ разреда
Хемијско медицинске школе Вршац, прва
награда**

На заспалој њиви, од дубоких бразда
тканој, Господ посеја семе. Зали га мастилом,
помилује ветром, угреје сунцем, осветли
звездама...

Семе проклија и процвета у слова
Ћирилице. Она се чудесно почну множити и
спајати у магична имена. Растко Немањић, Вук
Карацић, Доситеј Обрадовић, Карађорђе
Петровић, Никола Тесла, Иво Андрић... И почну
миомирити кроз векове и причати причу о
Земљи, коренима, језику, људима!

Клица чеда дивних у блиставим
постељицама узраста. Потомци ратника, царева,
слуга, Крстом крштених... По црници плодној
корачају, легенде ткају. О народу великом и
храбром, о бремену његовом тешком, епској
патњи, лирској радости... И видимо лица
предака, њихове тужне очи, жуљевите руке, босе
ноге... Чујемо јек песама, црквеним звонима
сливен.

И сама сам род тог семена, Богом
засађеног. У најлепшу Земљу на свету! Хвала Ти
мајко - Србијо!

**Милица Грдинић, ученица IV¹ разреда
Земунска гимназија, прва награда**

Земља мирише. Свеже је. Зора је сванула пре три сата. Стојим на сред њиве. Плитко дишем. Левим рукавом своје беле кошуље бришем зној са лица. Емоције. Дрхтим. Прва горка суза пада ми на груди, док друга лагано клизи низ мој образ.

„Зашто плачеш?“, упита неко.

Окренух се брзо, али од суза и светлости не видех ко је.

"Плачем због земље.", рекох тихо, помало јецајући.

"Каква је то земља кад због ње плачеш?", упита пролазник са подсмехом. "Па то је само земља. Блато. Нема ту ничега. Никаквог сребра ни злата.", рече он.

"Чујеш ли нешто?", упитах га.

"Не. Не чујем ништа. Ничега нема. Пусто је све", рече човек.

"Шшш... Тише... Слушај, земља говори..."

Његов поглед, рекао ми је све. Ништа тај човек не разуме.

"Ослушни. Чућеш громове како небо кидају. Чућеш покликe и уздахе мртвих. Чућеш тишину како смело пркоси времену и храбро говори о прошлости славној.", рекох озбиљно. "Ослушнеш ли, чућеш стотине опанака, чизама, који марширају путем бестрагије, путем слободе у праскозорје. Склопи очи и научи да слушаш."

"Шта тражиш овде?", рече он грубо.

"Чекам нешто чега одавно нема. Чекам кишу и светлост што се пробија кроз густе облаке. Молим Бога за спас. Била је ово још једна сушна година.", рекох. "Видиш ли како се корење предаје? Отрована је земља са западне стране. Са истока суша. Али светлост долази, у то веруј. Спашена ће бити грудa... Није све изгубљено. Семе клија. Корење расте, а земља, земља прашта.!"

"Колико тражиш за ту земљу?", упита он.

"Не разумем... Добри мој путниче, ти ништа не разумеш.", рекох бојажљиво.

"Колико је та сува и затрована земља? У камен бих је претворио. У нешто вредније од блата и суза.", рече странац сада већ видно нервозно.

"Није историја на продају. Не купује се душа, господине..."

"Шта толико лепо видиш у овој грудии?", упита путник зачуђено.

"Ја у тој земљи, путниче, видим смех, сузе мајке, патњу, бол и сина јединца... Видим врелу крв како кључа. Видим храбро чедо. Видим снагу, оданост и корак. Мостове којих више нема. Стазе, проујале векове, костурнице,

споменике, манастире и веру... Видим један народ који пркосно стоји уздигнуте главе, маше барјаком и слави Бога."

"Како?", упита пролазник.

"Гледај срцем. Слушај душом. Додирни земљу. Не затварај очи пред истином тешком." Застао је и збуњено ме погледао. Као да је чуо нешто. Као да је чуо хук борбене лаве. "Пусти сузу, добри странче. Људски је плакати. Видим ти у оку да ме разумеш... Ова њива је одувек ту. Стоји на једном месту, као пуки посматрач и сведок судбина малих људи. Све је пролазно, а пролазност је вечна. Баш као и земља. Људи су ти који се смењују... Запамти, странче. Није то само њива, нити камен. То је земља."

**Наталија Павличевић, ученица I разреда
Средње школе Блаце, прва награда**

- Је ли то коначно, стварно?
- Јесте. Увек је и било.
- Знам. Ал' још увек ми звучи кварно.
- Нисам крива што ти је срце другачије снило.
- Ма знам...
- Нећеш бити сам.
- Бићу. Пусто је превише.
- То се теби чини.
- Хтео сам с тобом нешто више.
- Има и других. Не живиш у празнини.
- Без тебе ми је душа празна.
- Не патетиши.
- Твој одлазак је моја казна.
- Хајде ћути мало. Диши.
- Не могу без тебе.
- Не лупај.
- Ама, изгубићу себе!
- Нећеш. Себи само времена дај.
- Дакле, нећеш се вратити на ова поља?
- Рекла сам ти. Идем да пронађем боља.
- Али ова земља је наша.
- Другачије стање је дошло.
- Тамо се не зна ко је Србин, а ко усташа!
- То време је одавно прошло.

- Ма иди. И онако ме није брига.
- Човече, морам. Схвати.
- Знаш, ово није једна од твојих књига.
- Тамо се значе исплати.
- Аха. Да. 'Оће, 'оће...
- Овде нико неће за знање да плати.
- Као имаћеш тамо мед и млеко, а овде само воће.
- Проблем је у овом систему. Не одговара ми.
- Дакле ни ја ти не одговарам?
- Ниси проблем ти!
- Не брини. Идем сад. Нећу да ти терет стварам.
- Стани! Сачекај!
- Пустите ме девојко луда!
- Не желим да имамо овакав крај...
- Џабе ти сад све од тог труда.
- Молим те, дај буди ту...
- Не знам... Не могу сад.
- Под овим си се звездама заклео и у добру и у злу...
- Ти идеш у другу земљу, други град.
- Али још увек ћемо гледати исте звезде.
- Није баш да су исте.
- Али још ће жмарци по телу да нам језде.
- Те тамо звезде сигурно нису чисте.
- Али ја морам ићи...
- Знам.
- Срце ће ти то већ превазићи.
- Неће. Остаћу сам.
- Ја да живим од пољопривреде не могу.
- О, извини, госпођице.
- Зар треба да поломим и врат и леђа и руку и ногу?

- Они тамо немају ни роде ни ластавице.
- Имају факултете.
- Да. Да. Сигурно имају и плате.
- Знаш, и птице зими на југ лете.
- Али у пролеће се врате.
- Ова земља ми ништа не значи.
- Причала си, знам.
- А тамо је образовни систем јачи.
- Еј, 'ајде мани ме. Желим да будем сам.
- Извини. Нећу више о томе...
- То је ипак твој сан.
- Ти ћеш једино овде бити свој на своме.
- Али без тебе ће ми ноћ постати дан...
- Не говори тако.
- Него како?
- Кад одем барем те нећу гушити.
- А кад одеш ко ће ми срце ушити?
- Било ко. Има девојака.
- Не иду заједно мачка и миш.
- Али ја за овај живот нисам довољно јака.
- Јача си него што мислиш.
- Дај види колико је сати.
- Ево, управо пролази наше време.
- Чувај за мене ова поља.
- Зашто? Зар нећеш тамо наћи боља?
- Али само ова су истински моја.
- Кад одеш више неће бити.
- А шта ћу... Ја припадам дугама других боја.
- Нећеш моћи порекло сакрити.
- Ни не желим. Од ове сам земље потекла.
- Ниси ти пуно другачија од мене.
- Али од ове земље ништа нисам стекла.
- А успомене?

- Оне су ту да ме боле.
- Ја да ти будем бол, не могу да дозволим.
- Нисам ја крива што ме не воле.
- Ево, ја те волим.
- Знаш, нисам ти хтела рећи, али...
- Што заћута, хајде реци.
- Видиш, нисмо ни ми више мали...
- Кад ме тако гледаш осећам ко да ме погађају меци...
- Недостајаћеш ми кад одем. Ето то је!
- Лудачо, ми још увек имамо наше боје.
- Али више нећемо имати нас...
- Ово је још увек наш терен.
- Дође ми да вриштим сад док не изгубим глас!
- Прекини. Хајде загрли ме на трен.
- Знаш, могла бих некад и да се вратим.
- Полако. Треба ми времена и одлазак да схватим.
- Ипак је ово наша земља, зар не?
- Јесте. Овде смо сањали све наше сне.

Теодора Томић, ученица IIIe разреда Школа за дизајн „Богдан Шупут“ Нови Сад, друга награда

Тамо где је моја колеква, ту је и моје срце. А тамо, крај колевке, прво је била реч. Топла, нежна, утешна - мајчина реч. Са том речи, усвојеном и наученом из првих материнских успаванки, која заједно са њеном брижном руком даје, милује, подржава, умирује, упили смо, несвесно, и љубав према месту са ког смо потекли. Крвоток у мени бије ритмом мелодије језика мојих предака.

Моји преци - Словени, деца Перуна, Сварога, Весне... Ја знам и осећам да неке мелодије из тих давих времена настављају да звуче и у мени као далеки архетипови који су утиснути и у моје гене. У мојим венама је крв себра и властелина, војника и хајдука, љубостињске монахиње и Милеве Марић. Сви они су моја домовина, моја земља. Србија, Косово и Метохија, Шумадија, Војводина, Морава, Лаб, Бистрица, поља, реке, шуме - све те речи у мојим ушима звуче као песма. За мене имају посебно значење. Ваљда се зато душа радује кад чује шумадијску песму, звонке гласове појаца и разигране свирале, кад видим народне ношње моје домовине. Црквена звона, манастири, ликови светитеља са фресака, њихов

душевни мир и спокојство - све је то мој унутршњи и спољашњи дом, моја земља. То је у мени она најближа даљина и најдаља близина. Можда баш зато реч матерњег језика доживљавам као израз душе народа - као своју домовину.

Са речима треба поступати врло пажљиво? Некада су нам језик кварили туђини, а данас то радимо ми сами! Уместо образовања и стручног усавршавања, данас имамо *едукацију*, уместо диплома - *сетрификате*, уместо да се пријављујемо на конкурс, ми *аплицирамо*, уместо на разговор, кандидати се позивају на *интервју*. О разним *рејтинзима*, *кастинзима*, *тајминзима*, да се и не говори. Све нам је *ин* и *кул*, осим нас.

Али ту смо ми, млади, да сачувамо од заборава лепоту традиције српске, да сачувамо, као као мајчинска љубав, драгу српску реч, да се поносимо овим, само нашим, парчетом земље и да не заборавимо ко смо. Тада ћемо знати и куда идемо!

**Огњен Ћук, ученик III^{лт} разреда Школа за
дизајн „Богдан Шупут“ Нови Сад, друга
награда**

О, земљо родна,
сита и поносита,
орана мачем
и орана плугом.
Ожиљци и ране
не зна им се број,
кад се за тебе ишло у бој!

И памти Србија
и мараме црне,
и лелек и псовке,
и молитве и клетве,
али и нове што се њишу колекве.

Одзвања шапат земље моје
и смех реке која тече.
Разбуди, земљо, уснуло класје
утонуло у румени спокој.
Разбуди погнуте главе,
нек' дуката ниске зазвече
време је за игру и славље.

Ма, распусти косе бајне,
завитлај сито преко главе,
и оплети коло, босонога, сред ливаде,
у инат,
у пркос.

Па шта буде!
И вино се точи,
црвена крв грожђа
у венама ври.
Тамбура звони
и песма се чује.
Дај још вина,
и дај још песме,
у лудом колу нек се све заврти!

И нове колевке нек се њишу.
И нек чује се дечји смех.

Радуј се и ти, незнани друже,
јер овде је славље сваки дан
и кад је берба
и кад је жетва
косидба
или сетва.

И шкрипи ћерам,
промукло пева чекрк на бунару
из недара земље кад ведро
заити животну сласт.

О, духовности српска,
о, земљо православља слатког,
о, манастири свети,
иконе и завети
све ћу вас у загрљај узети!
У божићној чесници дукати,
славски колач,
ораси и мед,
и босиљак што под иконом мирише
светлу традицију српства пише.

Земљо мила, саздана од штала и блата,
од шљивика и винограда,
у хладу твоје липе одмора тражим
у мирису багрења тугу блажим.

У даљини салаши се смеше.
У ваздуху мирис
свежег млека, сена и паорског зноја,
знам, то је вредна земља моја!

Са црквеног звоника чује се пој.
Бели гусани раширених крила
спремни за бој.

О, земљо мила,
ти припадаш нама,
са нама си срасла
од цвећа
од трава
од сеоских слава
од кољива
и од оченаша!
Ој, Србијо, земљо наша!

**Марија Благојевић, ученица II разреда
Средња школа „Свети Трифун“ са домом
ученика Александровац, трећа награда**

Крваре ми стопала док ме из земље убадају кости непријатеља који су овде пали. Покреће ме јуначка снага предака који су ову црницу учинили светом.

Њену прашину првим корацима подигли су велики људи, на њу су падали и са ње устајали спремни да се опет о неки камен спотакну и крену напред. Зато је на тој земљи, где су они оставили траг, постављен темељац за њихов манастир или споменик. Осети се сета кад закорачиш на туђе, отето, враћено или Богом дано. Ходам, поред мене крајпуташа, нису ме уплашили. То су само дужници или крвници. Отплатили су грех своје земље. Горка је и црна. Осетила сам јој укус кад сам се усудила да говорим истину. Болело ме је док сам на њеним груменима клечала. Живот је то, некеме је ораница, сува земља, пропала жетва, пространа ливада или башта. Моја душа је црна и тешка, зато је плодна као земља. Заливам је сузама, а храним молитвама. Из ње расте најлепше цвеће, још увек не знам ко га краде, ко га бере?

Садим, негујем и гајим га, доноси ми мир и слободу. Моју земљу поново чини безгрешном и лепшом. Мене срећном и спокојном.

**Анастасија Бајчев, ученица I¹ разреда Средње
економске школе Сомбор, трећа награда**

МОЈ СТАПАР

Петнаестак километара јужно од Сомбора, у срцу бачке равнице распрострло се у ушораним сокацима више од хиљаду двеста типичних војвођанских кућа у којима је данас око три и по хиљаде Стапараца. Специфични, поносни на своје претке и усхићени пред лепотом, знањем и умећем надолazeћих генерација, ушушкани су у топлини својих кућа од којих је свака сведок времена и део богате историје Стапара, једног од најлепших српских села.

Историја бележи да су село основали "гусари са Дунава" половином 18. века, односно пре више од 250 година. Реч је, наиме, о Србима са дунавских обала. Незадовољни под владавином Аустроугарске, револтирани су почели да пресрећу лађе на Дунаву. Измештали су их с тога даље од реке, најпре на Водицу, потом су започињали нови живот и тако засновали данашњи Стапар. После Другог светског рата понео је назив "СЕДМА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА". Било како било, Стапар је данас најлепше село сомборске

општине и високо котиран међу око три и по хиљаде српских села уопште.

Чиме се то истиче Стапар, а чиме се то диче Стапарци?

Заслужено је понео титулу престонице хармонике. Чак педесетак хармоникаша Стапара уме да засвира и да развесели присутне. Још и данас их често позову Сомборци, салашари или свадбари из околних села да развеселе сватове "по старинском", без озвучења и микрофона. Већ шеснаест година заредом, сваког августа овде се окупе најбоље хармонике Војводине, на тој престижној традиционалној манифестацији.

Стапар је јединствен у Србији и зато што је једино село које има своју расу голуба - стапарског летача. Летећи са изложбе на изложбу, овај голуб је својим темпераментом, високим челом, бисерним очима и изразитим бојама освајао само похвале, признања, медаље...

Данас, када су већином трактори и механизација потиснули коња у селима и "пензионисали" кочијаше и запрегу, Стапар се поноси са педесетак грла ове племените животиње. Истина, некада су се бројали хиљадама, сада их је знатно мање, али још увек пажњу мештана привуче тако познат топот коњских копита, док упрегнути у запрегама парадирају селом. Као са филмског платна упечатљиву слику оставе сви јахачи са својим четвороножним љубимцима о Божићу. Тада традиционално уз Рождество, крену од куће до куће, од домаћина до домаћина, честитајући овај велики хришћански празник.

Познат је Стапар од вајкада и по свом чувеном ћилиму. Није нам намера да се надмећемо, али ваља знати да стапарском ћилиму готово ни за мало не бежи далеко познатији и веома леп пиротски ћилим. У Стапару тка се обично у белој или беж боји са мотивима ружа, букета, цветних венаца. Лепотом зауставља дах, а некада давно представљао је статус и богатство куће и био је обавезан део девојачке спреме за удају. Модернизацијом, и стапарском ћилиму запретило је изумирање. Ипак, вредне, умешне и добре ткаље Стапара удружиле су се и настоје свом, прелепом ћилиму да врате стари сјај, значај и да га поставе на заслужени пиједестал.

Стапарци су и добри спортисти. Свакако најпознатији и најдуготечнији је стонотениски клуб "ГУСАР", основан још 1961. године. Клуб је бројао око 300 чланова који су одмерили снаге у више од две хиљаде мечева. За пораз не знају, приповедају времешни Стапарци. По свом оснивању старији, формиран још 1919. године, јесте фудбалски клуб "ХАЈДУК". Једне године успешнији, друге мање успешан, али већ готово читав век окупља љубитеље "најважније споредне ствари на свету".

Гости, путници - намерници и туристи свакако у Стапару имају шта да виде, у чему да уживају и нађу разлог да се поново врате овом прелепом селу. Нико сигурно Стапар неће напустити, а да није посетио Српску православну цркву Ваведење Богородице са најлепшим осликаним иконостасом. Пажњу заокупља

неколико паорских домаћинстава са очуваним амбарима, бунарима, етно садржајем, шареноликим богатством разног цвећа, а који одвајкада живе, бавећи се сточарством и ратарством и ту љубав преносе из генерације на генерацију. Вредан дивљења је, и школски етно-кутак, дело за понос наставника историје и његових ученика. Ту је и дискотека, највећа у околини, савремена кафана, али и старе кафане "бирцузи", како их мештани називају, у којима, како песма каже, "још увек можеш добар шприцер попрати".

У већини војвођанских села од давнина улице и сокаци носе нека домаћа имена и називе, проистекле углавном из разноразних истинитих или и мање тачних сеоских прича. У Стапару, такође, мештани своје сокаке крсте својим називима. Можда једино поштару плаве табле са новим називима улица помажу да на тачну адресу доставе упућену пошту. Али сваки Стапарац најбоље ће се снаћи по својим старинским називима. Главни шор одвајкада је Плац, данас и званично Карађорђево плац, а пре тога деценијама званично је то била Улица маршала Тита. И све споредне улице поносе се својим именима. Тако сви знају да је Бара, паралелна улица са Плацом и дугачка колико и он, прва с лева главном сокаку. Десно је Ђорош, ту су још Стари, Нови, Мали Шандор, Бакариш, Јарош, Занково, Сокачић, Школска, јер је школа у њој. Задовољство је каткад поседети у парку, или прошетати круг - два сеоским улицама у којима и данас времешне Стапарке у 'ладовини

разместе хоклице, застану да предахну и да још једна другој пренесу сазнања о сеоским догодовштинама. Онима који и даље траже излаз у прорицању судбине, а има их и те како, пут води до, на далеко чувеног, врача Триве. А кад кренете од "зеленог ћошка" према Дорослову, наићи ћете на чувени "жути бунар". Е, ако се напијете воде са тог бунара, будите сигурни да се жените или удајете у овом лепом селу и ту остајете да живите.

Посета првобитној насеобини Стапараца, Водици, на самој обали канала Дунав-Тиса -Дунав покреће низ сећања из историје Стапара. Радо јој долазе мештани, али и гости. Нарочито о Духовима када се плету венци од жита и крајем августа, тачније на Велику Госпојину, 28. августа, када је тамошња црква свечарица.

Обележавање и прослава Велике Госпојине има дугу традицију и прихватили су је сви мештани. Обично почиње седам дана пре саме славе. Богатим културним и забавним садржајима, вишедневну манифестацију "Госпојинске вечери" посети мноштво мештана и гостију. Незаобилазан догађај је традиционално такмичење у припреми овчијег паприкаша, које привуче мноштво бивших мештана и многе друге посетиоце. Не кажу Стапарци бадава да "тегет одело и овчији паприкаш никад не излазе из моде".

Значајан и веома свечан дан у календару Стапара је и 4. децембар - Ваведење Богородице, слава села.

Наумите ли да посетите Стапар, обавезно се најавите. Дочекаће вас Стапарци добродошлицом и богатом трпезом: дудовача, домаће вино, бунар кифле, листара, штрудла са маком, разне врсте "насува" и кнедле са шљивама. Дабоме да нема ништа без тог овчијег паприкаша, печења од разног меса, жуте свечарске супе са кнедлама...

У Стапару има много тога да се види и чује, многе књиге су о њему написане, уденут је у многе песме, по заслугама. Ко нам не верује, нека дође да се увери и сам. Стапарци одвајкада важе за узорне и гостољубиве домаћине, па ћете и ви бити тако дочекани и угошћени.

ПОХВАЉЕНИ РАДОВИ ДЕЦЕ ИЗ ЗАГРАНИЧЈА И РАСЕЈАЊА

**Игор Илишевић, седам година, Српска
недељна школа „Вук Караџић“ Кабрамата,
Сиднеј**

Србија се налази у Европи. Обожавам да
идем у Србију. Имам десет рођака и десет рођица
и волим да се играм са њима.

**Миа Поздер, седам година, Српска недељна
школа „Вук Караџић“ Кабрамата, Сиднеј**

Србија се налази у Европи. Далеко је од
Аустралије, али је у мом срцу. Обожавам да идем
у Србију јер тамо имам пуно другарица са којима
могу да се играм.

**Теодора Петровић, ученица VII разреда ОШ
„Свети Сава“, Бијељина**

Корачам и све више се приближавам њој,
На небеском плаветнилу звезда је рој,
Са биљака је одавно ишчезла роса,
А ја причам са много поштовања и поноса,
О земљи својој.

Израз мога лица исказује све,
А у крајичку бујних
Мисли мојих
Пронаћи ћете колико волим груду
Земље ове,
Почињу се кројити емоције нове.

Земља је матица
У нашим срцима,
Најсвежија латица
Међу свим људима,
Она је колевка љубави, мира,
Пала бића подиже из дубоког вира.

Нашој светој земљи образ осветлајмо
Човечанство цело улепшајмо,
Грехе наше саперимо,
Земљи нашој се веселимо.

Ово је земља за нас,
За све насмејане људе,
Ово је земља за све
Који се са осмехом на лицу буде.

**Милица Радовановић, ученица СШЦ „Алекса
Шантић“, Невесиње**

Земља (Херцеговина)

Добро дошао путниче намјерниче,
у ово мало, далеко, херцеговачко мјесто.
Први пут си спустио стопу на земљу ову,
а о њој су ти пјевали хвалоспјеве тако често.
И видим ти невејрицу на лицу.
И знам ти мисли што ваздухом плове.
Питаш се: „Шта је у овом камену и кршу?
Зашто се ово мјесто „колијевком лава“ зове?“
Гледаш сталожене људе око себе
на лицима им њежност нека стоји.
Ал ни не помисли да храбрости им мањка,
човјек се овдје мало чега боји.
Човјек је овдје навикао да кубури са животом
да мирно радује своје радости и мучи своје муке.
Пријатеља свог зна и воли да воли.
Снажан је и топао стисак његове жуљевите руке.
И задњи комад хљеба ће ти дати
и последњу кап воде у вријеме највеће суше.
У њему ћеш имати подршку и заштиту,
јер човјек је овдје великог срца и њежне душе.
Али, дирне ли неко у његову дједовину
ни на тренутак неће да брине,
за само грумен земље своје
човјек је овдје спреман да гине.
Ти не не слутитиш путниче намјерниче
колико је овдје било буна и устанака.

Земља је ова саткана од крви и зноја
Земља је ова саткана од јунака.
Земља је ова поносна и горда,
у њој храброст често разуму пркоси.
овдје се чак и марама црна
са неким болним поносом носи.
И ријеч, ријеч много је важна.
За њу, рука се у ватру ставља
човјек је овдје научен да прашта
само се лаж никада не заборавља.
И не чуди се како са само ових деветнаест
знање и мудрост ја сам стекла.
Овдје се дјеца од рођења уче
да, кад кажу, добро знају шта су рекла.
Овдје се дјеци још од рођења
осјећај морала усађује снажно.
Сви ми носимо по једну запету Невесињску
пушку,
а хоће ли да пукне као метак или стих, мање је
важно.
И добро знај, путниче намјерниче,
ми славимо своју слободу и своје претке.
Јер са тако славном и бурном историјом, вјеруј,
на овом брдовитом Балкану земље су ријетке.
И нису ти узалуд пјевали хвалоспјеве.
На овај камен и крш многа је крв пала.
Увијек се на вјетру слободно барјак вијорио.
Зато се ово мјесто зове колијевком лава.

**Миа Мракић, ученица II разреда ОШ „Свети
Сава“ Дубраве (код Градишке)**

Земља је наша драга планета
она је домовина цијелог свијета,
све што на њој постоји и живи
љепоти се њеној радује и диви.

Човјечанство и природа бајна
земаљска су остварења трајна,
на њој почивају сва наша блага
зато нам је Земља изузетно драга.

Чувати се мора сва њена љепота,
јер без ње нема ни нама живота,
чујте, покољења садашња и сва будућа,
- Земља нам је мајка и једина кућа.

Ивана Старчевић, Катерини, Грчка

Земља у праху,
Земља у груди,
Земља у страху,
земља у крви,
у сненом мраку,
јутром нам руди.

Што у њу ставиш,
уек нам рађа
пази шта садиш
да не потоне лађа!

Љубав у земљу своју!
Уткај и мир и вољу!
Нек се преломи светлост у боју
Да нам роди генерацију бољу!

**Милица Тодоровић, ученица IV разреда СДШ
„Свети Сава“ НП Тори ди Квартезоло,
Италија**

Малено срце моје
обојила је застава са три боје,
црвена , плава и бела,
а химну Боже правде пева српска нација цела.

На грбу се налази орао са две главе,
и круна,
јер смо били краљевина у доба Светог Саве.
Он је био принц, монах,учитељ и светитељ,
због тога га црква и школа славе.

Када чујем за Вука Карацића
осмех ми краси лице,
јер он је створио
тридесет слова ћирилице.

Најлепше речи ћирилицом пишем,
Србију волим, ја за њу дишем!

**Борис Шпренц, ученик V разреда СДШ
„Свети Сава“, НП Тори ди Квартезоло,
Италија**

Црвена звезда

Пре много година, пре много дана,
изграђен је чувени стадион Маракана.

То знају птице из гнезда,
Најјачи тим је Црвена звезда!
Када сунце греје и када киша лије,
они су понос наше Србије.
Играчи су као храбра, борбена чета,
некада су били прваци света.

Осмех ми увек краси лице,
у Италији пратим све њихове утакмице.
Навијамо, бодримо их мама, тата, брат и ја,
Црвена звезда, и то је Србија!

**Адријана Симић, ученица VIII разреда СДШ
„Свети Сава“, наставна група Роверето,
Италија**

Моја домовина

Моја домовина је Република Српска, а највећи део распуста проводим у месту Доња Илова. То је мој дом јер ме топло дочекају баба, деда, стричеви, стрине, ујко и тетке који ту живе.

Република Српска носи лепу природу на себи и има добре људе у себи. Споља изгледа мирно, али живи немирно. У њој све ври од људи и њихових ћуди. То је моја отаџбина, земља коју су нам оставили наши очеви у наследство.

Моју отаџбину красе шарена и питома природа, умерена и лепа клима. Када бих је гледала са небеских висина, са облака, видела бих поносне планине и шарене, узоране њиве. Родна је моја земља. Све што посадимо у њу, оно никне и роди, ма како се ми мало трудили.

Домовина је увек у мојим мислима, као да ме поздравља раширених руку, грли и подсећа да не заборавим лепоту реке Дрине и Врбаса, зелене обронке Романије, Бању Луку, Прњавор, 9. јануар-Дан Републике Српске, истрајност и понос јунака палих за слободу Републике Српске. Тада том нежном цвету, мојој отаџбини дајем обећање да ћу чувати своју веру и родољубље које су ми усадили моји преци и с поносом ћу их пренети потомцима.

**Дуња Ђорђевић, ученица IV разреда СДШ
„Свети Сава“, НП Скио, Република Италија**

Пролеће у мојој земљи

Топло јутро је свануло,
сунце с неба грануло.
Пролеће се буди,
радују се људи.
Прошла је зима,
и цвећа свуда има.
Мирише нам поље,
осећам се боље.
Стигле су нам ласте,
цвркућу из баште.
Чује се жубор реке
и весео жагор деце,
песма и граја
из мог завичаја.

Катарина Беровић, ученица Српске школе „Свети Сава“, Јоханесбург

Живим у великом свету пуном различитих људи, традиција, религија и култура, али Србија има посебно место у мом срцу. То је посебан свет у коме живе поносни људи, који вековима воде страшне битке како би сачували своју слободу. Борили су се једни за друге и своју земљу, никада нису одустајали и били су спремни да жртвују своје животе за своју отаџбину.

Србија је предивна земља препуна снежних планина, зелених брда, бистрих река и срећних осмеха. Ту се осећам као код куће.

Ја сам поносна Српкиња која ужива у учењу српског језика и чувању српске традиције. Србија има богату историју и велико културно наслеђе, о чему сви Срби треба да знају и причају.

Алекса Мариновић, ученик Српске школе „Свети Сава“, Јоханесбург

Кад чујем реч земља, одмах помислим на моју Србију. Србија је мени најомиљенија земља на свету, јер је прелепа. Позната је и по достигнућима у науци и спорту. Ватерполо тим је најбољи на свету и мој сан је да једног дана и сам заиграм у њему и представљам своју земљу. У Србији има много људи на које се треба угледати и представљати нашу земљу као што су то чинили Свети Сава, Никола Тесла, Карађорђе, Михајло Пупин, а данас Новак Ђоковић.

Србија има многе знаменитости, као што су Калемегдан, Музеј Николе Тесле и наши манастири, који су наше светиње.

Моја земља Србија има своје писмо – ћирилицу, а сви Срби имају своју крсну славу.

Србија је прошла кроз веома тешка искушења, као што је 500 година заточеништва, а остала је јака. То је оно што мене чини поносним – моја земља Србија, која се никад не предаје.

**Николај Петровић, ученик VI разреда СДШ
„Свети Сава“ Темпелхоф, Берлин**

Земља је тамо
где нам је срце
Елегична песма
када смо далеко
Мудрост предака
здравица и заклетва
Љубави пуна колевка
у којој се увек изнова рађамо
Анђео чувар
када смо далеко.

**Павле Добрић, ученик V разреда СДШ „Свети
Сава“ Темпелхоф, Берлин**

Земља нам је Србија,
Најлепша на свету
Ево ми је на длану
Свуда је носим са собом
Мирише на дуње Шумадије
Погачу моје баке
Љубимо је песмама
А чувамо језиком.

Групни рад ученика од првог до шестог разреда СДШ „Вук и Доситеј“, Гибел, Штутгарт

Како показати, кроз стих и риму,
да је чувамо у срцу као највољенију?
Почећемо са речима које живот значе:
љубав, храм, истина, вера и нада,
речи су којима нам срце влада.
Затим ћемо рећи: Дрина, Сава и Морава,
Вук, Тесла, азбука и струја,
брда, трава, њиве и пролеће које буја.
Ако кажемо: Београд је фин град,
поред њега је Нови Сад,
слутите сви већ...
о којој земљи је реч!
Њено име?
Ми је зовемо Србија,
а име јој је: Домовина!

Ања Ђекановић, ученица VIII разреда СДШ „Вук и Доситеј“, Штутгарт

Нема љепшег мјеста од моје домовине.
Земља у којој се нисам родила, али у којој се
осјећам као да јесам, зове се Република Српска.
У њој су се родили моји родитељи и из ње су
донијели у Њемачку све чему су ме научили:
прелијеп српски језик, обичаје, вјеру и културу.

Можда ја не умијем изрећи све о земљи – колијевци, али сигурно знам шта осјећам. То је једино мјесто на свијету гдје будем примљена са пуно љубави и отвореног срца. Ту живе људи који би подијелили са мном и посљедњу корицу хљеба. Људи којима није важно да ли се има за себе, него да ли се може помоћи другоме. То никада нисам доживјела међу овим народом који ме свакодневно окружује. Понекад се осјећам као птица селица, која мора напуштати своје гнездо, али му се увијек, са великом чежњом враћа.

Не чудим се више што волим да изговарам и рецитујем наше пјесме – оне говоре о свему што и моје срце осјећа. „Сунце туђег неба, неће вас гријат, ко што ово грије“, ријечи су које су истините и за мене проживљене. Сваки пут ми затрепери душа словенска, када чујем нашу химну и када наши спортисти однесу побједу у Европи и свијету. Та побједа је и моја. Славим је, некада тихо, али са срећним срцем. Мог малог, скоро рођеног брата, ћу научити свему што и ја знам, прије свега – да воли и љуби свој род.

Моја домовина је посебна и чаробна, јер сваки крај има своје чари. Никакав жубор ријеке никакав шум вјетра, никакав мирис природе, није сличан мом Теслићу!

Домовина је мјесто гдје једва екам да дођем и желим што дуже да останем. Домовина је тамо гдје нас грије сунце нашег неба!

Лука Батаковић, ученик I разреда Српске школе „Свети Сава“, Кливленд, Охајо

Ја се налазим на земљи. На земљи расте цвијеће. На земљи се налазе куће. На земљи се сви друже. На земљи се сви играју.

Анастасија Косић, 14 година, ученица Српске школе „Свети Сава“, Кливленд, Охајо

Да ли је неко питао
шта вам земља значи?
Да ли је то отаџбина,
одакле нећете маћи?

Земља је одакле смо, гдје нам родбина живи
гдје смо одрасли и трчали по трави и по њиви.
Неки смо из села, неки смо из града,
али, одакле год да смо, сви смо браћа сада.

У нашој земљи има добрих људи,
чаробна природа то нас јутром буди.
Када вас нешто љути, или вас нешто срами,
сетите се да никада нисте сами.

На земљи чувамо веру,
а вером чувамо спас.
Идемо у цркву, молимо се.
и слушамо божј глас.

Отаџбина моја далеко је сада,
јер нас пут однесе на све стране света.
Зато у мом срцу блага сета влада
док из даљине зове наша земља света.

**Нађа Игњатовић, десет година, ученица
Српске школе „Свети Димитрије“, Акрон,
Охајо**

Прво што помислим кад неко каже земља, то је Република Српска, зато што је то моја отаџбина. Република Српска је мала на мапи, али је у мом срцу велика.

Недостаје ми мирис дједове баште у прољеће. Ја волим сва годишња доба јер је Република Српска увијек лијепа. Недостаје ми и укусна и мирисна храна из бакине кухиње. И возња ролерима око цркве Христа Спаситеља. И људи који иду до великог градског трга.

Понекад замишљам како у прољеће шетам са мамом поред брзог зеленог Врбаса.

Једва чекам љето да поново чврсто загрлим баку и дједа и ујака.

Драги моји, спремите се, ДОЛАЗИМ!!!

**Анастасија Гороњић, десет година, ученица
Српске школе „Свети Димитрије“, Акрон,
Охајо**

Кад неко каже Србија, ја помислим на високе планине и реке и на наше Косово.

Идем у Српску школу „Свети Димитрије“. Ми живимо у граду Акрону у Сједињеним Америчким Државама. Моја учитељица се зове Мира Лазић, а ми је зовемо тета Мира. У нашој школи ми учимо о Србији, нашој вери и култури.

Мој тата је Србин и верник. Он нас учи да певамо црквене песме и да се молимо Богу. Молимо се Богу за мајку Србију, за нас Србе, наше покојне и за мило Косово.

Била сам у Србији само једном, али моја љубав је велика. Видела сам наша гробља и наше цркве. Тамо живи моја тетка Кека, и њена деца. И друга родбина.

Иако сам рођена у Америци, моје срце је тамо.

У нашој цркви, са нашом учитељицом, ми се молимо Богу за нашу српску децу, да их драги Бог чува. Молимо се Богу да дођемо у Србију, јер је много волимо и желимо да говоримо српски језик.

Леонтина Стевић, једанаест година, СДШ Париз

Моја домовина је земља мојих родитеља, дедова и бака. То је земља богата природним лепотама и добрим људима, који у њој живе.

Култура и историја моје земље су обележене тешкоћама које су је вековима сналазиле. Зато су јој корени чврсти а ја сам поносна на њих.

Волим те, домовино моја, волим сваки камен твој. Урезани си у мом срцу и остаћеш ту заувек.

Милица Радуловић, ученица Va разреда ОШ „Илија Кишић“ Зеленика, Херцег Нови

Земља – трећа планета удаљена од Сунца;
административна јединица; територија;
домовина...

Све је то земља – али и много више од тога. За мене, земља је она родна грудa у којој сам се родила, и моји брат и сестра, и отац и мати, и сви моји преци, она грудa коју душа и гени памте.

У том смислу – то је простор, делић овог брдовитог Балкана, од Лике до Новог, преко Таре и Златибора, до лепог белог града.

Моја земља је разноврсна – има села и градове, и планине и равнице, и реке и језера и море. Као да су се удружили најбољи сликари и скулптори и створили ремек дело – земљу божанске лепоте природе.

Планински крајеви остављају без даха од свежег ваздуха, непрегледних шума, испресецани леденим рекама препуних вирова и брзака, са „горским очима“ у којима се огледају снежни и голетни врхови.

Море – модро, плаво и зелено; дуге пешчане плаже и вода у којој се купају и Сунце и Месец; ваздух специфичан, слан, дуж читаве обале помешан са оштрим мирисом боровине и чемпреса.

Сваки град, свако село, крај, имају неку своју причу, историју, своје митове и легенде, своје обичаје, игре, фолклор.

Највеће тајне моје земље записане су у манастирима, у молитвама, у сваком камену међашу. У њој „миришу векови, одзвањају звона и роморе молитве“.

Пију се лоза и шљивовица, једу се сарма, и кајмак, и качамак, и „поле“, и пршут, те џем од малина и ајвар, и маслине, и мушље, и ...

То је моја земља којом се поносим, коју волим, чију дугу и опширну историју се трудим да сазнам, обичаје да негујем и поштујем, и како је говорио патријарх Павле: „Када би се сви држали љубави, ова земља би била рај“.

Ђорђије Шебек, ученик II разреда ЈУ ОШ „Сутјеска“ Подгорица

Заклетва планети земљи

Заклињем се ваздухом којим дишем
Да ћу пазити зелене ливаде,
Сваку биљку, сваку дрво.
Заклињем се водом коју пијем
Да ћу бринуту да ријеке буду чисте.
Заклињем се земљом којом ходам
Да ћу пазити природу од загађења,
Да буде добро свима нама и
Онима који ће доћи послије нас,
Да живимо здарво
На здравој Планети.

**Јована Регојевић, ученица шестог разреда
Допунске школе на српском језику Вецикон,
Швајцарска**

Земљо моја, када те угледам,
сузе радоснице сијају у мојим очима.
У души ми лагано попушта бол,
који лежи ту од нашег прошлог растанка.
Осећам како ме твоја топлина нежно грли
и лед топи око мога срца.

Земљо моја, поносном ме чиниш,
док одушевљена гледам твоју бескрајну лепоту.
Широком природом си окићена,
која ти свој дивни мирис поклања.
Ти си посебна и јединствена,
зато живиш вечно у мојим мислима

Земљо моја, заувек настави блистати,
и красити свет веселим бојама.
Волим твоје шуме, њиве, реке и планине.
Шаљем ти поздрав и жалим за тобом из туђине.

**Александра Милић, ученица V разреда
Допунске школе на српском језику, Уцнах,
Швајцарска.**

Зашто волим своју земљу и свој српски језик

Српкиња сам и поносна сам на то. Волим нашу, моју Србију. Као и многи моји вршњаци рођена сам и живим у страниј земљи.

Али, то не сме да буде разлог да не умемо да говоримо и пишемо српски и да ништа не знамо о завичају наших родитеља..

Моји родитељи су ме научили да причам на нашем језику. Ми сваки дан причамо о Србији, како се тамо живи, како млади одлазе у свет као и моји мама и тата што су отишли. Сада им је жао.

Правило је у нашој породици да се споразумевамо само на српском. Није нам лако, али успевамо моја браћа и ја у томе. Драго ми је да ја то могу, не баш јако добро, али, трудимо се уз помоћ родитеља. Мама и тата нас стално исправљају када нешто погрешно кажемо или помешамо с немачким. Моја браћа и ја смо им захвални на томе. Не зато што је то наш језик, али, стварно се брже и лакше научи од других страних језика пошто ми пишемо као што говоримо и читамо као што је написано. И зато мој језик још више волим. Хвала нашем Вуку Караџићу на томе.

Сваки свој распуст проводим у Србији, обилазим породицу, манастире, прелепе планине, реке, градове и села. И причам, разумем добро, вратим се са више нових речи, научим о вери, историји и култури нашег народа. Увек ми је тешко кад се враћам. Плачем и радујем се поновном доласку у Србију.

У Србији слушамо нашу музику, гледамо историјске филмове о нашој тешкој прошлости, серије о познатим личностима ... Баш зато што разумем свој језик могу све то да пратим и још боље упознам.

Ја идем у Српску школу где још више учим о нашој култури, историји и вери православној.

Желела бих да сви моји вршњаци као ја говоре српски и пишу нашом лепом ћирилицом. Треба да је сачувамо и далеко од Србије, наше драге и једине Мајке Земље.

Ана Којадиновић, Берлин

Поштовани организатори и чланови жирија,

Пишем Вам из Берлина, из Српске допунске школе *Свети Сава*. Радове за овогодишњи Конкурс послали смо 26. априла (један ликовни рад - иницијал и три литерарна рада). Сматрам да је неопходно да Вам предочим околности у којима су настали литерарни радови, те да сам ја, као наставник српског језика и књижевности, била много више од ментора ученицима, на неки начин и коаутор радова. Наиме, околности учења српског језика у дијаспори су веома специфичне и тешке, што се одражава и на постигнућа ученика, односно на ниво владања српским језиком.

Упркос веома ниским компетенцијама у писаном начину изражавања на српском језику, што умногоме условљава учешће на било каквом конкурс, тројица ученика су изразила жељу да пишу на тему *Земља* и учествују на Вашем конкурс. Као неко ко ради са њима и зна колико је тешко децу овде мотивисати за учење нашег језика, била сам спремна да им пружим свесрдну подршку и да им помогнем како бисмо написали радове. Током два часа смо разговарали о теми, а након уводне мотивације, успели смо да код њих пробудимо поетску раван и откријемо нове слојеве у значењу и богатству српских речи и језика, превазилазећи примарни ниво. Њихова размишљања и асоцијације, до којих смо

заједнички дошли, преточила сам у поетске слике, те су тако и настале три песме за Конкурс.

Сматрам да је неопходно да нагласим да сам прекорачила границе менторства и зашла у коауторство, али једноставно није могло другачије, а оправдање је заиста тешка борба за српски језик код деце у дијаспори и радост када се појави неко и каже: *Ја желим да учествујем и пишем, али не знам како.*

Молим Вас да све то имате у виду како неправду не бисмо нанели другим учесницима Конкурса, који су своје радове самостално писали.

Уколико донесете одлуку да нас дисквалификујете, сматрам је оправданом.

Вера Секулић: ДАНИ ЋИРИЛИЦЕ 2019.

У овој књизи објављено је 52 најбоља литерарна рада приспела на конкурс „Дани ћирилице 2019.“, који чини окосницу истоименог дечјег сабора. Књига је илустрована награђеним ликовним радовима.

Осамнаести Дечји сабор „Дани ћирилице“ почео је резањем славског колача на сам дан Светих Ћирила и Методија у Храму Успења Пресвете Богородице у Баваништу. Дан касније, у суботу, 25. маја, у 12 сати у просторијама ОШ „Бора Радић“ одржана је свечана додела награда најуспешнијим учесницима конкурса, на који је ове године стигло 3.345 радова, од којих је из дијаспоре 537.

Жири, у саставу др Миодраг Матицки, др Рајка Уљмански и Љиљана Симић, за литерарне и др Сузана Полић, мр Драган Боснић, мр Вјера Медић и Милица Марковић, за ликовне радове, је наградио 105 ученика и 100 похвалио.

Сви награђени и похваљени ученици су добили дипломе, похвале и вредне књиге,

купљене уз помоћ Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, или добијене од издавача, а сви учесници конкурса из дијаспоре добиће признање ЧУВАР СРПСТВА. Поред награђене деце, њихових наставника и родитеља, додели награда су присуствовали председник Скупштине Општине Ковин, Зоран Брадањи, који је поздравио све присутне у име локалне самоуправе. Обратили су се и чланови жирија, Љиљана Симић и др Сузана Полић, децји песници, Рајко Лукач, Божидар Пешев и Мошо Одаловић, и Славомир Гвозденовић у име Савеза Срба у Румунији. У име организатора Сабора говорио је Васа Симичић, директор ОШ „Бора Радић“, а присутнима се обратила и председница Актива жена „Дуга“ из Баваништа, Милева Ђурђев.

Деца су учествовала у раду радионица калиграфије, веза, керамике и плетења цветних венаца.

Ученици Руске школе на Новом Београду и чланови КУД-а „Аца Обрадовић“ из Баваништа приказали су своје националне игре.

Да се сви засладе и ове године су се потрудиле чланице Актива жена „Дуга“ из Баваништа, које су организовале такмичење за најлепши и најукуснији колачић.

Сабор се одржава под покровитељством Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије и Општине Ковин.

Најуспешним учесницима конкурса своје књиге су поклонили издавачи: Вукова задужбина, Прометеј, САНУ, Академија СПЦ,

Каирос Сремски Карловци, Српска књижевна задруга, ЈРЈ Мој издавач, Службени гласник, Издаваштво РТС-а, Новости и Јасен

Сабор су медијски испратили РТС, редакција Знање имање, и Пинк, емисија Жикина шареница, у најави, а ТВ Панчево је снимило репортажу у Баваништу.

Дана 31. јула у Баваништу је организован пријем за најуспешније учеснике Конкурса из расејања, коме су присуствовала деца, њихови родитељи и наставници из Немачке, Швајцарске, Француске, Италије, Грчке и Јужне Африке.

Током предстојећег Београдског сајма књига биће изложени најлепши ликовни радови, а почетком новембра ће се одржати завршна свечаност под називом ВЕЛИКО АЦИНО КОЛО, на којој ће учествовати више КУД-ова.

Генерални спонзори Сабора су Општина Ковин и Министарство просвете, науке и технолошког развоја, а медијски РТС, ТВ „Пинк“, емисија „Жикина шареница“ и ТВ Панчево.

Сабор се одржава у сарадњи са КУД-ом „Аца Обрадовић“, Библиотеком „Теофило Димић“, Црквеном општином Баваниште, ОШ „Бора Радић“, Вуковом задужбином, Активом жена „Дуга“, и људима добре воље, као што су чланови жирија, који раде без накнаде.

ДАРОДАВЦИ

Вукова задужбина,
Прометеј Нови Сад,
Српска академија наука и уметности,
Катена мунди
Академија СПЦ,
Каирос Сремски Карловци,
Српска књижевна задруга,
ЈРЈ Мој издавач,
Службени гласник,
Издаваштво РТС-а,
Новости и
Јасен

САДРЖАЈ

Др Рајка Уљмански: Како деца виде ЗЕМЉУ.....	5
НАГРАЂЕНИ РАДОВИ.....	7
Николина Ландуп.....	7
Милош Степаноски.....	8
Сергеј Јовић.....	9
Марко Мрђеновић.....	11
Катарина Николић.....	13
Милица Јеленковић.....	14
Анђела Николић.....	15
Страхиња Радуловић.....	17
Ана Томић.....	19
Симона Дина Новаковић.....	21
Виктор Станојевић.....	22
Марија Васовић.....	24
Макар Соколов.....	25
Симон Пушица.....	26
Јелена Петровић.....	27
Константин Дејановић.....	28
Сара Вићентијевић.....	30
Василије Ђорђевић.....	32
Никола Милошевић.....	34
Сара Стојковић.....	35
Урош Јовановић.....	37
Тијана Гвоздић.....	38
Милица Грдинић.....	39
Наталија Павличевић.....	42
Теодора Томић.....	46
Огњен Ћук.....	48
Марија Благојевић.....	51
Анастасија Бајчев.....	52

ПОХВАЉЕНИ РАДОВИ	59
Игор Илишевић.....	59
Мија Поздер.....	59
Теодора Петровић.....	60
Милица Радовановић.....	61
Мија Мракић.....	63
Ивана Старчевић.....	64
Милица Тодоровић.....	65
Борис Шпренц.....	66
Адријана Симић.....	67
Дуња Ђорђевић.....	68
Катарина Беровић.....	69
Алекса Мариновић.....	70
Николај Петровић.....	71
Павле Добрић.....	71
Групни рад ученика СДШ Гибел.....	72
Ања Ђекановић.....	72
Лука Батаковић.....	74
Анастасија Косић.....	74
Нађа Игњатовић.....	75
Анастасија Гороњић.....	75
Леонтина Стевић.....	76
Милица Радуловић.....	77
Ђорђије Шебек.....	78
Јована Регојевић.....	79
Александра Милић.....	80
Ана Којадиновић: Српски језик у дијаспори.....	83
Вера Секулић: Дани ћирилице 2019.....	85
Дародавци.....	88
Резултати Конкурса.....	89

ЦФП